แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เล่มที่ 4

การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

นางศศิธร หรุ่มรื่น

ครูชำนาญการ

โรงเรียนคุรุประชาสรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๕

คำนำ

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ การคิดวิเคราะห์นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ มีทั้งหมด ๕ เล่ม ดังนี้

เล่มที่ ๑ การอ่านคิดวิเคราะห์จากข่าว

เล่มที่ ๒ การอ่านคิดวิเคราะห์จากบทความ

เล่มที่ ๓ การอ่านคิดวิเคราะห์จากบันเทิงคดี

เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

เล่มที่ ๕ การอ่านคิดวิเคราะห์จากบทประพันธ์

ผู้จัดทำหวังว่าแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ชุดนี้ จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี และเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้

ศศิธร หรุ่มรื่น

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สำหรับนักเรียน	๑
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	๒
จุดประสงค์การเรียนรู้	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์ เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี	๔
ใบความรู้ที่ ๑ ความรู้เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์	๑๐
ใบความรู้ที่ ๒ การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ	๑๒
แบบฝึกทักษะที่ ๑	๑๕
แบบฝึกทักษะที่ ๒	๑๘
แบบฝึกทักษะที่ ๓	๒๐
แบบฝึกทักษะที่ ๔	๒๔
แบบทดสอบหลังเรียน วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒ เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์ เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี	๒๘
บรรณานุกรม	๓๔
ภาคผนวก	
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๓๖
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๑	๓๗
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๒	๓๘
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๓	๔๐
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๔	๔๓
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๔๕

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี
สำหรับนักเรียน

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี โดยแบบฝึกเล่มนี้มีทั้งหมด ๔ แบบฝึก ให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้และปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. อ่านคำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้เข้าใจตามขั้นตอน

๓. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ ลงในกระดาษคำตอบจากนั้นตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวก ส่งให้ครูตรวจสอบความถูกต้อง แล้วบันทึกคะแนน

๔. ศึกษาเนื้อหาสาระของการคิดวิเคราะห์ ทำความเข้าใจแล้วทำแบบฝึกที่กำหนดให้ครบตามลำดับ

๕. นักเรียนต้องทำแบบฝึกทักษะครบทุกแบบฝึก

๖. ตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวกแล้วบันทึกคะแนนที่ได้ลงในแบบสรุปผล

๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ ลงในกระดาษคำตอบจากนั้นตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวก ส่งให้ครูตรวจสอบความถูกต้อง แล้วบันทึกคะแนน

๘. ร่วมกับครูประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของตนเองกับการประเมินก่อนเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท ๑.๑ ม.๓/๓ ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ ม.๓/๔ อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและรายงาน

ท ๑.๑ ม.๓/๕ วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

ท ๑.๑ ม.๓/๘ วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ ม.๓/๙ ตีความและประเมินคุณค่าแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ท ๒.๑ ม.๓/๔ เขียนย่อความ

ท ๒.๑ ม.๓/๖ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

ท ๒.๑ ม.๓/๗ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งจากสื่อต่างๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกจุดมุ่งหมายของสารคดีได้ถูกต้อง
๒. บอกประเภทของสารคดีได้ถูกต้อง
๓. ตอบคำถามและสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๔. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล

หลังจากศึกษาคำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
และจุดประสงค์การเรียนรู้แล้ว
เรามาเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียนกันนะคะ

แบบทดสอบก่อนเรียน
วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒
เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์
เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

คำชี้แจง ๑. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

๒. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องตัวเลือก ๑) ๒) ๓) หรือ ๔) เพียงตัวเลือกเดียวในแต่ละข้อที่เห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

ใช้เรื่องนี้ตอบคำถามข้อ ๑ – ๕

ผีตาโขน

ผีตาโขนเป็นประเพณีการละเล่นพื้นบ้านที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามที่น่าภาคภูมิใจอย่างหนึ่งของชาวอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งได้ยึดถือสืบทอดมาตั้งแต่บรรพกาล ประเพณีแห่ผีตาโขนจัดเป็นส่วนหนึ่งในงานบุญประเพณีใหญ่หรือที่เรียกว่า “งานบุญหลวง” หรือ “บุญผะเหวด” มีขึ้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และจัดเป็นการละเล่นที่ถือเป็นประเพณีทุกปี เกี่ยวโยงกับงานบุญเทศน์มหาชาติประจำปีกับพระธาตุศรีสองรัก ปูชนียสถานสำคัญของชาวด่านซ้าย

กล่าวกันว่า การแห่ผีตาโขนเกิดขึ้นเมื่อครั้งที่พระเวสสันดรและนางมัทรีจะเดินทางออกจากป่ากลับสู่เมือง บรรดาผีป่าหลายตนและสัตว์นานาชนิดอาลัยรักจึงพากันแห่แหนแฝงตัวแฝงตนมากับชาวบ้านเพื่อมาส่งทั้งสองพระองค์กลับเมือง เรียกกันว่า “ผีตามคน” หรือ “ผีตาขน” จนกลายมาเป็น “ผีตาโขน” อย่างในปัจจุบัน

ผีตาโขนในขบวนแห่จะแยกเป็น ๒ ชนิดคือ ผีตาโขนใหญ่และผีตาโขนเล็ก ผีตาโขนใหญ่นั้น ทำเป็นหุ่นรูปผีทำจากไม้ไผ่สานมีขนาดใหญ่กว่าคนธรรมดาประมาณ ๒ เท่า ประดับตกแต่งรูปร่างหน้าตาด้วยเศษวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เวลาแห่คนเล่นจะต้องเข้าไปอยู่ข้างในตัวหุ่น แต่ละปีจะทำผีตาโขนใหญ่เพียง ๒ ตัว คือผีตาโขนชาย ๑ ตัวและหญิง ๑ ตัว สังเกตจากเครื่องเพศปรากฏชัดเจนที่ตัวหุ่น ผู้มีหน้าที่ทำผีตาโขนใหญ่จะมีเฉพาะกลุ่มเท่านั้น เพราะคนอื่นไม่มีสิทธิ์ทำ การทำก็ต้องได้รับอนุญาตจากผีหรือเจ้าก่อน ถ้าได้รับอนุญาตแล้วต้องทำทุกปีหรือทำติดต่อกันอย่างน้อย ๓ ปี ส่วนผีตาโขนเล็กเป็นการละเล่นของเด็ก ไม่ว่าเด็กเล็ก เด็กวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ ทั้งหญิงชาย มีสิทธิ์ทำและร่วมสนุกได้ทุกคน แต่ผู้หญิงไม่ค่อยเข้าร่วม เพราะเป็นการเล่นค่อนข้างผาดโผนและ

ซุกซน ผู้เข้าร่วมในพิธีนี้จะแต่งกายคล้ายผีและปีศาจใส่หน้ากากขนาดใหญ่ทำจากกาบมะพร้าวแกะสลักและสวมศีรษะด้วยหวดนึ่งข้าวเหนียว ในขบวนแห่จะประกอบไปด้วยการร้องรำทำเพลงอย่างสนุกสนาน

ที่มา : สมพร วชิรวัชรินทร์, อุทัยวรรณ หวังไมตรี และสัญญา จันทร์เหนือ

๑. เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
   ๑) เพื่อให้ความรู้
   ๒) เพื่อให้ข้อเท็จจริง
   ๓) เพื่อแสดงความคิดเห็น
   ๔) เพื่อให้ความเพลิดเพลิน

๒. เรื่องนี้เป็นสารคดีประเภทใด
   ๑) สารคดีทั่วไป
   ๒) สารคดีวิชาการ
   ๓) สารคดีประเพณี
   ๔) สารคดีเชิงประวัติ

๓. ข้อใดกล่าว<u>ไม่ถูกต้อง</u>
   ๑) ผีตาโขนเป็นงานบุญหลวงที่จัดขึ้นทุกปี
   ๒) การทำผีตาโขนใหญ่ต้องได้รับอนุญาตก่อน
   ๓) มีเพียงผู้ชายที่จะได้เข้าร่วมเล่นผีตาโขนเล็ก
   ๔) การแห่ผีตาโขนมาจากชาดกเรื่องพระเวสสันดร

๔. สาระสำคัญของสารคดีนี้คืออะไร
   ๑) ผีตาโขนในขบวนแห่มี ๒ ชนิด
   ๒) ผีตาโขนมาจากคำว่า ผีตามคน
   ๓) ผีตาโขนเป็นการละเล่นที่สนุกสนาน
   ๔) ผีตาโขนเป็นการละเล่นของชาวอำเภอด่านซ้าย

๕. นักเรียนคิดว่าเหตุใดหน้ากากผีตาโขนจึงสวมหวดนึ่งข้าวเหนียว
   ๑) เพราะมีราคาถูก
   ๒) เพราะเป็นสิ่งที่หาง่าย
   ๓) เพราะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต
   ๔) เพราะวัสดุทำมาจากธรรมชาติ

ใช้เรื่องนี้ตอบคำถามข้อ ๖ – ๑๐

ไดโนเสาร์

ไดโนเสาร์ (Dinosaur) เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสัตว์ดึกดำบรรพ์ในอันดับใหญ่ Dinosauria ซึ่งเคยครองระบบนิเวศบนพื้นพิภพในมหายุคมีโซโซอิกเป็นเวลานานถึง ๑๖๕ ล้านปี ก่อนจะสูญพันธุ์ไปเมื่อ ๖๕ ล้านปีที่แล้ว คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าไดโนเสาร์เป็นสัตว์เลื้อยคลาน แต่อันที่จริงไดโนเสาร์เป็นสัตว์ในอันดับหนึ่งที่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างสัตว์เลื้อยคลานและนก

คำว่า ไดโนเสาร์ ในภาษาอังกฤษ dinosaur ถูกตั้งขึ้นโดย เซอร์ ริชาร์ด โอเวน นักบรรพชีวินวิทยา ชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นการผสมของคำในภาษากรีกสองคำ คือคำว่า deinos (δεινός) (ใหญ่จนน่าสะพรึงกลัว) และคำว่า sauros (σαύρα) (สัตว์เลื้อยคลาน)

หลายคนเข้าใจผิดว่าไดโนเสาร์คือสัตว์ที่อาศัยอยู่ในมหายุคมีโซโซอิกทั้งหมด แต่จริง ๆ แล้ว ไดโนเสาร์คือสัตว์ชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่บนพื้นดินเท่านั้น สัตว์บกบางชนิดที่คล้ายไดโนเสาร์ สัตว์น้ำและสัตว์ปีกที่มีลักษณะคล้ายไดโนเสาร์ ไม่ถือว่าเป็นไดโนเสาร์ เป็นเพียงสัตว์ชนิดที่อาศัยอยู่ในยุคเดียวกับไดโนเสาร์เท่านั้น

แม้ว่าไดโนเสาร์จะสูญพันธุ์ไปนานหลายล้านปีแล้ว แต่คำว่าไดโนเสาร์ก็ยังเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไดโนเสาร์นั้นนับว่าเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่เต็มไปด้วยปริศนาและความน่าอัศจรรย์เป็นอันมากนั่นเอง

มนุษย์ค้นพบซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์มาเป็นเวลานับพันปีแล้ว แต่ยังไม่มีผู้ใดเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าเศษซากเหล่านี้เป็นของสัตว์ชนิดใด และพากันคาดเดาไปต่าง ๆ นานา ชาวจีนมีความคิดว่านี่คือกระดูกของมังกร ขณะที่ชาวยุโรปเชื่อว่านี่เป็นสิ่งหลงเหลือของสัตว์ที่สูญพันธุ์ไปเมื่อครั้งเกิดน้ำท่วมโลกครั้งใหญ่ จนกระทั่งเมื่อมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์ในปี ค.ศ. ๑๘๒๒ โดย กิเดียน แมนเทล นักธรณีวิทยาชาวอังกฤษ ไดโนเสาร์ชนิดแรกของโลกจึงได้ถูกตั้งชื่อขึ้นว่า อิกัวโนดอน เนื่องจากซากดึกดำบรรพ์นี้มีลักษณะละม้ายคล้ายคลึงกับโครงกระดูกของตัวอิกัวนาในปัจจุบัน

สองปีต่อมา วิลเลียม บักแลนด์ (William Buckland) ศาสตราจารย์ด้านธรณีวิทยา ประจำมหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด ก็ได้เป็นคนแรกที่ตีพิมพ์ข้อเขียนอธิบายเกี่ยวกับไดโนเสาร์ในวารสารทางวิทยาศาสตร์ โดยเป็นไดโนเสาร์ชนิด เมกะโลซอรัส บักแลนดี (Megalosaurus bucklandii) และการศึกษาซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์พวกกิ้งก่าขนาดใหญ่นี้ก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากนักวิทยาศาสตร์ทั้งในยุโรปและอเมริกา

จากนั้นในปี ค.ศ. ๑๘๔๒ เซอร์ ริชาร์ด โอเวน เห็นว่าซากดึกดำบรรพ์ขนาดใหญ่ที่ถูกค้นพบมีลักษณะหลายอย่างร่วมกัน จึงได้บัญญัติคำว่า ไดโนเสาร์ เพื่อจัดให้สัตว์เหล่านี้อยู่ในกลุ่มอนุกรมวิธานเดียวกัน นอกจากนี้ เซอร์ ริชาร์ด โอเวน ยังได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติขึ้นที่เซาท์เคนซิงตัน กรุงลอนดอน เพื่อแสดงซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ รวมทั้งหลักฐานทางธรณีวิทยาและชีววิทยาอื่น ๆ ที่ถูกค้นพบ โดยได้รับการสนับสนุนจากเจ้าชายอัลเบิร์ตแห่งแซกซ์-โคเบิร์ก-โกทา (Prince Albert of Saxe-Coburg-Gotha) พระสวามีของสมเด็จพระบรมราชินีนาถวิกตอเรียแห่งสหราชอาณาจักร

จากนั้นมาก็ได้มีการค้นหาซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ในทุกทวีปทั่วโลก ทุกวันนี้มีคณะสำรวจซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์อยู่มากมาย ทำให้มีการค้นพบไดโนเสาร์ชนิดใหม่เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ประมาณว่ามีการค้นพบไดโนเสาร์ชนิดใหม่เพิ่มขึ้นหนึ่งชนิดในทุกสัปดาห์ โดยทำเลทองในตอนนี้อยู่ที่ทางตอนใต้ของทวีปอเมริกาใต้ โดยเฉพาะประเทศอาร์เจนตินาและประเทศจีน

ที่มา : ฉัตรชัย เครือเสมา

๖. เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
๑) เพื่อให้ความรู้
๒) เพื่อให้ข้อเท็จจริง
๓) เพื่อแสดงความคิดเห็น
๔) เพื่อให้ความเพลิดเพลิน

๗. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
๑) ไดโนเสาร์สูญพันธุ์ไปเมื่อ ๑๖๕ ล้านปีที่แล้ว
๒) สัตว์ในมหายุคมีโซโซอิกทั้งหมดจัดเป็นไดโนเสาร์
๓) เซอร์ ริชาร์ด โอเวน เป็นผู้บัญญัติคำว่า ไดโนเสาร์
๔) แอฟริกาใต้เป็นสถานที่ยอดนิยมในการค้นหาซากไดโนเสาร์

๘. ข้อใดคือสาระสำคัญของสารคดีเรื่องนี้
๑) บอกที่มาของคำว่าไดโนเสาร์
๒) บอกช่วงเวลาที่ไดโนเสาร์มีชีวิตอยู่
๓) บอกแหล่งที่ขุดค้นพบซากไดโนเสาร์
๔) บอกประวัติและการค้นพบไดโนเสาร์

๙. เหตุใดไดโนเสาร์จึงมีลักษณะของนกด้วย
๑) เพราะออกลูกเป็นไข่เหมือนกัน
๒) เพราะไดโนเสาร์บางชนิดบินได้
๓) เพราะอาศัยอยู่บนบกเหมือนกัน
๔) เพราะนกวิวัฒนาการมาจากไดโนเสาร์

๑๐. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>ประโยชน์ของการค้นหาซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์
๑) ใช้บอกการเคลื่อนที่ของเปลือกโลก
๒) ใช้เป็นประโยชน์ในเชิงท่องเที่ยวและพาณิชย์
๓) เป็นประโยชน์ในการขุดหาแหล่งแร่บางชนิด
๔) ใช้บอกสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศในอดีต

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒

เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์

เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	๑)	๒)	๓)	๔)
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

สรุปคะแนน	
คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
รวม ๑๐ คะแนน	.....

ใบความรู้ที่ ๑
ความรู้เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์

ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการจำแนกแจกแจงและแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์มีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. ความสามารถในการตีความ

การตีความ หมายถึง การพยายามทำความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการจะวิเคราะห์ เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ โดยสิ่งนั้นไม่ได้ปรากฏโดยตรง

๒. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์

การที่จะคิดวิเคราะห์ได้ดีนั้น จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น ซึ่งจะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์แจกแจงและจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร มีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง และรู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร

๓. ความช่างสังเกต ช่างสงสัย และช่างถาม

นักคิดเชิงวิเคราะห์ต้องเป็นคนช่างสังเกตและช่างสงสัยเมื่อพบความผิดปกติต่าง ๆ รวมถึงต้องเป็นคนช่างถาม โดยตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การคิดต่อเกี่ยวกับเรื่องนั้นโดยยึดหลักการตั้งคำถาม ๕W ๑H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) เพราะเหตุใด (Why) อย่างไร (How)

๔. ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

นักคิดเชิงวิเคราะห์ต้องมีความสามารถในการหาเหตุผลความสัมพันธ์เชิงเหตุผล สามารถหาคำตอบได้ว่า อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งนั้น เรื่องนั้นเชื่อมกับเรื่องนี้ได้อย่างไร เรื่องนี้มีใครเกี่ยวข้องบ้าง เกี่ยวข้องอย่างไร เป็นต้น

กระบวนการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เป็นการกำหนดวัตถุสิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นต้นเรื่องที่ใช้วิเคราะห์ เช่น พืช สัตว์ หิน ดิน รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ จากข่าว ของจริงหรือสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์

เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริงสาเหตุหรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ ๓ กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งของที่มีความหมายเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

ขั้นที่ ๔ พิจารณาแยกแยะ

เป็นการพินิจ พิเคราะห์ ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อยๆ โดยอาจใช้เทคนิค ๕W ๑H ประกอบด้วย ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) เพราะเหตุใด (Why) อย่างไร (How)

ขั้นที่ ๕ สรุปคำตอบ

เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

ใบความรู้ที่ ๒
การอ่านคิดวิเคราะห์สารคดี

ความหมายของสารคดี

สารคดี หมายถึง งานเขียนที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่มีตัวตนจริง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มีเจตนาเบื้องต้นในการให้สาระ ความรู้ ความคิด ทั้งนี้ต้องมีกลวิธีการเขียนให้เกิดความเพลิดเพลินด้วย

สารคดีกับบทความมีลักษณะคล้ายกันมาก แต่จะแตกต่างกันตรงที่สารคดีมีความรู้เป็นแก่น มีความคิดเห็นเป็นส่วนประกอบ แต่บทความจะมีความคิดเห็นเป็นแก่นและมีความรู้เป็นส่วนประกอบ

จุดมุ่งหมายของสารคดี

สารคดีมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

๑. เพื่อให้ความรู้ อาจจะเป็นความรู้เฉพาะสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ความรู้เกี่ยวกับการเจียระไนเพชรพลอย ความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ เป็นต้น

๒. เพื่อให้ข้อเท็จจริง ซึ่งอาจได้มาจากประสบการณ์ที่ผู้เขียนค้นคว้ารวบรวมมา ประสบด้วยตนเองหรือได้รับการบอกเล่าโดยมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ซึ่งผู้เขียนอาจจะนำมาเรียบเรียง หรือเล่าในรูปสารคดี เช่น สารคดีท่องเที่ยว สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ป่า สารคดีเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

๓. เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือแนวคิด เป็นการให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความคิดที่กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น สารคดีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน สารคดีเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของสังคม สารคดีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติ เป็นต้น

๔. เพื่อให้ความเพลิดเพลิน บางเรื่องเขียนให้เป็นสารคดีที่ไม่มีสาระวิชามากเกินไป ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน ให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานไปกับเรื่อง ขณะเดียวกันก็ได้สาระความรู้ ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นด้วย เช่น สารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยผู้เขียนมีการพรรณนความงามของธรรมชาติด้วยถ้อยคำที่สละสลวย

ลักษณะของสารคดี

สารคดีมีลักษณะดังนี้

๑. เนื้อเรื่องมีสารประโยชน์ เป็นงานเขียนที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความคิด

๒. เนื้อเรื่องไม่จำกัดว่าจะเป็นเรื่องใด ถ้าเห็นว่าเนื้อหานั้นมีสาระบันเทิงก็สามารถนำมาเขียนได้

๓. การใช้สำนวนภาษาสร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านและผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวัน

๔. สารคดีเป็นเรื่องราวที่ไม่ค่อยล้าสมัย ไม่มีการจำกัดกาลเวลาเหมือนข่าว

ประเภทของสารคดี

สารคดีแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

๑. สารคดีวิชาการ เป็นเรื่องที่ให้ความรู้วิชาการแขนงต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ศาสนศาสตร์ เป็นต้น

๒. สารคดีทั่วไป เป็นเรื่องที่ให้ความรู้และความรอบรู้ทั่ว ๆ ไป เช่น การท่องเที่ยว การเล่นกีฬา งานอดิเรก สงคราม อุบัติเหตุ การทำขนม ตัดเย็บเสื้อผ้า การออกกำลังกาย เป็นต้น

๓. สารคดีเชิงประวัติ เป็นการเขียนประวัติบุคคล สถานที่ วัตถุ และสิ่งที่มีความสำคัญ ผู้เขียนจะต้องมีข้อมูลอย่างถูกต้อง มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ปราศจากอคติลำเอียง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๓.๑ การเขียนประวัติสถานที่ ต้องบอกที่ตั้งของสถานที่ ที่มาของชื่อหรือสถานที่นั้น ๆ ความสำคัญของสถานที่นั้น

๓.๒ การเขียนประวัติโบราณสถานหรือโบราณวัตถุ ต้องบอกขนาด อายุหรือความเก่าแก่ ความสำคัญของสถานที่ สภาพปัจจุบันว่าเก็บอยู่ที่ใด มีความสำคัญอย่างไร

๓.๓ การเขียนประวัติบุคคลสำคัญ ต้องบอกลักษณะเด่นของประวัติชีวิตบุคคลนั้น ๆ เกียรติประวัติ ช่วงชีวิตที่สำคัญ ข้อคิดที่ได้จากประวัตินั้น

๓.๔ การเขียนประวัติงานประเพณี ต้องบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดงานนั้น กิจกรรมที่ทำในงาน ตลอดจนความสำคัญของงานนั้น

องค์ประกอบของสารคดี

สารคดีมีองค์ประกอบดังนี้

๑. คำนำ คือ การเริ่มต้นเรื่องโดยการเกริ่นให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องที่จะเขียนนั้นเกี่ยวกับเรื่องอะไร เป็นการเสนอทรรศนะอย่างกว้าง ๆ ไว้ก่อน ไม่ต้องอธิบายอย่างละเอียด และไม่ต้องเขียนยาวมากนัก มีเพียงย่อหน้าเดียว ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้อ่าน ให้ได้ทราบข้อมูลเรื่องที่น่ารู้และน่าสนใจ

๒. เนื้อเรื่อง คือ การขยายเนื้อความให้ผู้อ่านได้ทราบข้อมูล รายละเอียด โดยอาจแทรกสถิติ ตัวอย่างประกอบ เพื่อความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การเขียนเนื้อเรื่องอาจมีหลายย่อหน้า

๓. สรุป คือ การเขียนข้อความในตอนท้ายของเรื่อง ผู้เขียนต้องใช้ศิลปะในการสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน อาจใช้กลวิธีอย่างเช่นสรุปโดยการใช้สำนวนคำพังเพย หรือคำคม หรือทิ้งท้ายด้วยคำถามที่น่าสนใจ การเขียนสรุปควรมีย่อหน้าเดียว

เก่งมากค่ะ
เรามาเริ่มทำแบบฝึกทักษะที่ ๑ กันนะคะ

แบบฝึกทักษะที่ ๑

คะแนนที่ได้.....
คะแนนเต็ม ๑๐

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสารคดีชีวประวัติเรื่อง “**สืบ นาคะเสถียร**” แล้วตอบคำถามลงในแผนภาพให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

สืบ นาคะเสถียร

สืบ นาคะเสถียร หรือชื่อเดิม สืบยศ เป็นชาวอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ที่ตำบลท่างาม อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี บิดาชื่อ นายสลับ นาคะเสถียร อดีตผู้ว่าราชการ จังหวัดปราจีนบุรี มารดาชื่อ นางบุญเยี่ยม นาคะเสถียร มีพี่น้อง ทั้งหมด ๓ คน โดยคุณสืบ เป็นบุตรชายคนโต น้องชาย และน้องสาว ๒ คน คือ คุณกอบกิจ นาคะเสถียร และคุณกัลยา รักษาสิริกุล คุณสืบมีบุตรสาว ๑ คน ชื่อ นางสาวชินรัตน์ นาคะเสถียร

สืบได้เข้าเรียนชั้นประถมตอนต้น ที่โรงเรียนประจำจังหวัดปราจีนบุรี ช่วงปิดเทอมว่างจากการเรียนก็ออกไปช่วยทางบ้านยกเสริมแนวคันนาเองเพื่อไม่ให้มีข้อพิพาทกับเพื่อนบ้าน เมื่อเรียนจบชั้นประถม ๔ ได้ไปเรียนต่อที่ โรงเรียนเซนต์หลุยส์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จนจบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เกษตรศาสตร์รุ่นที่ ๒๙) โดยเลือกเข้าศึกษาที่คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วนศาสตร์รุ่นที่ ๓๕) พ.ศ. ๒๕๑๑ และจบการศึกษาในปี พ.ศ.๒๕๑๔ และต่อมาได้ทำงานที่ส่วนสาธารณะของการเคหะแห่งชาติ ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ สืบเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชาวนวัฒนวิทยา ที่คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เริ่มชีวิตข้าราชการโดยบรรจุเข้ารับราชการ ตำแหน่งพนักงานป่าไม้ตรี กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ สืบได้รับทุนการศึกษาจากบริติชเคาน์ซิลเรียนต่อในระดับปริญญาโทอีกครั้ง สาขาอนุรักษ์วิทยา ที่มหาวิทยาลัยลอนดอนในอังกฤษ และจบการศึกษาในปี พ.ศ.๒๕๒๔ สืบได้ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ป่าออกมามากมาย ตั้งแต่การสำรวจติดตามชนิดและพฤติกรรมการทำรังของนก สำรวจแหล่งอาศัยของกวางผา ค้นหาและศึกษาพฤติกรรมของเลียงผา มาจนถึงการสำรวจศึกษาสภาพทางนิเวศของป่าห้วยขาแข้งและทุ่งใหญ่นเรศวร และได้เป็นอาจารย์พิเศษ ประจำภาคชีววิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เช้ามืดวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓ สืบตัดสินใจจบชีวิตตัวเองลงที่บ้านพักในห้วยขาแข้ง โดยได้สั่งเสียลูกน้องคนสนิทและเขียนจดหมายสั่งเสีย ๖ ฉบับ ชำระสะสางภาระรับผิดชอบและทรัพย์สินส่วนตัวที่คั่งค้าง รวมถึงมอบหมาย เครื่องใช้ และอุปกรณ์ในการศึกษาวิจัยด้านสัตว์ป่าให้สถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ เพื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตั้งศาลเพื่อแสดงความคารวะต่อดวงวิญญาณของเจ้าหน้าที่ซึ่งพลีชีพรักษาป่าห้วยขาแข้ง แล้วสวดมนต์ไหว้พระจนจิตใจสงบ เสียงปืนดังขึ้นนัดหนึ่งในราวป่าลึกที่ห้วยขาแข้ง สืบ นาคะเสถียร ได้จบชีวิตของเขาลงและเป็นจุดเริ่มต้นของ "ตำนานนักอนุรักษ์ไทย สืบ นาคะเสถียร ผู้ที่รักป่าไม้ สัตว์ป่าและธรรมชาติ ด้วยกายและใจ"

สองอาทิตย์ต่อมา บรรดาเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมป่าไม้ รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด นายทหาร นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ นายอำเภอ ป่าไม้เขต และเจ้าหน้าที่ป่าไม้อีกนับร้อยคนได้เปิดประชุมเพื่อหามาตรการป้องกันการบุกรุกป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง โดย สืบ นาคะเสถียร ได้พยายามจัดตั้งการประชุมหลายสิบครั้งแต่ไม่มีการตอบรับจากเจ้าหน้าที่สักครั้ง จนกระทั่งการเสียชีวิตของสืบทำให้มีข้อกล่าวว่าหากไม่มีเสียงปืนนัดนั้น การประชุมดังกล่าวก็คงไม่เกิดขึ้นเช่นกัน

การจากไปของ สืบ นาคะเสถียร ได้ส่งผลสะเทือนอย่างล้ำลึกต่อผู้คนที่รักธรรมชาติและแสวงหาความเป็นธรรมในสังคม ทั้งนี้เพราะว่าในยามที่ยังมีชีวิตอยู่ สืบมิได้เป็นเพียงข้าราชการอาชีพที่มีภาระการงานเกี่ยวกับการพิทักษ์ป่าและสัตว์ป่าเท่านั้น หากเป็นผู้นำคนสำคัญของขบวนการอนุรักษ์ธรรมชาติในประเทศไทย เป็นผู้ที่เคยต่อสู้เพื่อปกปักรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่คำนึงภัยอันตราย การจากไปของเขานับเป็นความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่และเป็นความสูญเสียที่นักอนุรักษ์ธรรมชาติทุกคนไม่อาจปล่อยให้ผ่านพ้นไปโดยปราศจากความทรงจำ

ที่มา : มูลนิธิสืบนาคะเสถียร

สืบ นาคะเสถียร

ใคร
(๒ คะแนน)

.....
.....
.....

ทำอะไร
(๒ คะแนน)

.....
.....
.....

ที่ไหน
(๒ คะแนน)

.....
.....
.....

เมื่อไร
(๒ คะแนน)

.....
.....
.....

อย่างไร
(๒ คะแนน)

.....
.....
.....

ไปทำแบบฝึกทักษะที่ ๒
กันต่อนะคะ

แบบฝึกทักษะที่ ๒

คะแนนที่ได้.....
คะแนนเต็ม ๑๐

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสารคดีเรื่อง “**ขนมจีน...ไม่ได้มาจากจีนนะ**” แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

ขนมจีน...ไม่ได้มาจากจีนนะ

“ขนมจีน” หนึ่งในอาหารยอดนิยมที่อยู่คู่คนไทยมาแสนนาน จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นอาหารสำรองของคนไทยรองลงมาจากข้าวนั้น ดูเหมือนว่าชื่อของมันจะบ่งบอกแหล่งที่มาอยู่อย่างชัดเจน แน่นอนเลยว่ามีคนไทยจำนวนไม่น้อยคิดว่าเส้นขนมจีนที่กลม ๆ ยาว ๆ ขาว ๆ รสชาติคุ้นปากนั้นจะมาจากประเทศจีน แต่ใครเล่าจะรู้ถึงที่มาที่แท้จริงของขนมจีนว่าไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับประเทศจีนเลยสักนิด

ความจริงแล้วขนมจีนเป็นอาหารของชาวมอญ (แต่ชาวมอญจะไม่นิยมรับประทาน จะรับประทานเฉพาะมีการรวมญาติ หรือเวลาหาปลาได้เยอะ) โดยชาวมอญจะเรียกขนมจีนว่า “คนอม” แต่คนไทยจะเข้าใจว่ามันคือ “คนอมจีน” สาเหตุที่คนไทยเข้าใจแบบนั้นมีเรื่องเล่าว่า...

วันหนึ่งคนมอญนั่งทำคนอมอยู่ แล้วคนไทยก็เดินมาถามว่า “กำลังทำอะไรอยู่” คนมอญตอบกลับมาเป็นภาษามอญว่า “คนอมจินโก๊กเซมเจี๊ยะกัม” ซึ่งแปลว่า ขนมจีนสุกแล้ว เรียกคนไทยมากินด้วยกันสิ คนไทยเข้าใจว่าอาหารประเภทนี้มีชื่อว่า คนอมจิน จึงทำให้หลังจากนั้นอาหารประเภทนี้ถูกคนไทยเรียกว่า คนอมจิน มาจากคำว่า คนอม แปลว่า ทำ และคำว่า จิน แปลว่า สุก จนเพี้ยนมาเป็นคำว่า ขนมจีน ตามที่เรารู้จักกัน

จากนั้นอาหารมอญเส้นกลม ๆ ยาว ๆ ขาว ๆ นี้ก็ได้รับความนิยมจากคนไทยเป็นอย่างมากในชื่อของ ขนมจีน และยังมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามภาค ทั้งขนมเส้น (ภาคเหนือ) ข้าวปุ้น (ภาคอีสาน) โหน้มจีน (ภาคใต้) ดังเช่นทุกวันนี้

ที่มา : อรวี ชัยรุ่งเรือง

๑. เรื่อง ขนมจีน...ไม่ได้มาจากจีนนะ เป็นสารคดีประเภทใด (๒ คะแนน)

.....

.....

.....

๒. เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร (๒ คะแนน)

.....

.....

.....

๓. สาระสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร (๒ คะแนน)

.....

.....

.....

๔. นักเรียนคิดว่าการที่คนไทยได้ยินภาษามอญว่า “คนอมจินโก๊กเซมเจี๊ยะกัม” แล้วเข้าใจว่าสิ่งที่คนมอญทำเรียกว่า “คนอมจิน” แสดงถึงลักษณะนิสัยของคนไทยอย่างไร (๒ คะแนน)

.....

.....

.....

๕. เหตุใดคนไทยจึงนิยมรับประทานขนมจีน (๒ คะแนน)

.....

.....

.....

แบบฝึกทักษะที่ ๓

คะแนนที่ได้.....
คะแนนเต็ม ๑๐

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “**เย็นสบายกับสายน้ำที่น้ำตกเอราวัณ**” แล้วทำกิจกรรมที่กำหนดให้ (๑๐ คะแนน)

เย็นสบายกับสายน้ำที่น้ำตกเอราวัณ

จังหวัดกาญจนบุรี ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองที่ชุ่มชื้นไปด้วยฝอยฝนหรือระคนไปด้วยกลิ่นป่า และเป็นผืนป่าตะวันตกที่ว่ากันว่าสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลกก็ว่าได้ แถมยังมีสถานที่ท่องเที่ยวออกแนวผจญภัยมากมายให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปกับกิจกรรมหลากหลาย อิ่มเอมกับธรรมชาติอันเขียวขจี แสนสบายไปกับสายน้ำที่เย็นฉ่ำ โดยเฉพาะน้ำตกเอราวัณ ตั้งอยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเอราวัณ อำเภอศรีสวัสดิ์ ซึ่งเป็นน้ำตกที่มีระยะทางยาวติดต่อกัน มีความงามร่มรื่นไปด้วยแมกไม้นานาพันธุ์ นั่นแน่! เริ่มอยากไปดื่มด่ำกับความงามของน้ำตกเอราวัณแล้วใช่มั้ยล่ะ ถ้างั้นก็ตามไปชื่นชมได้เลย...

น้ำตกเอราวัณ เป็นอีกน้ำตกหนึ่งที่ขึ้นชื่อของจังหวัดกาญจนบุรี เป็นน้ำตกที่สวยงามบนฝั่งแม่น้ำแควใหญ่ มีระยะทางยาวประมาณ ๑,๕๐๐ เมตรติดต่อกัน เดิมมีชื่อว่า "น้ำตกสะด่องม่องลาย" ตามชื่อลำห้วยม่องลายซึ่งเป็นต้นน้ำของน้ำตก แต่ด้วยลักษณะน้ำตกชั้นที่ ๗ ของที่นี่มีลักษณะคล้ายหัวช้างเอราวัณ ๓ เศียร จึงกลายเป็นที่มาของชื่อ น้ำตกเอราวัณ ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปเป็นอย่างดี

น้ำตกเอราวัณนี้มีด้วยกันทั้งหมด ๗ ชั้น แต่ละชั้นจะมีชื่อที่คล้องจองกัน เริ่มจาก...

ชั้นที่ ๑ ไหลคืนรัง เป็นน้ำตกชั้นเล็ก ๆ ที่เหมาะกับการนั่งเล่นรับลมพักผ่อน

ชั้นที่ ๒ วังมัจฉา เหมาะกับการลงเล่นน้ำ เพราะมีแอ่งให้ลงไปแหวกว่ายได้และมีฝูง "ปลาพลวง" อาศัยอยู่ในน้ำด้วย

ชั้นที่ ๓ ผาน้ำตก ชั้นนี้น้ำตกจะตกลงมาในระดับสูง นักท่องเที่ยวสามารถไปยืนบริเวณน้ำตกเพื่อเล่นน้ำได้

ชั้นที่ ๔ อกนางผีเสื้อ ชั้นนี้มีจุดเด่นในการเล่นสไลด์เดอร์ไหลลื่นตกลงมายังแอ่งน้ำด้านล่าง

ชั้นที่ ๕ เบื่อไม่ลง เป็นชั้นที่กินพื้นที่กว้างสามารถเล่นน้ำได้

ชั้นที่ ๖ ดงพฤกษา ชั้นนี้ถูกล้อมรอบด้วยแมกไม้นานาพันธุ์

ชั้นที่ ๗ ภูผาเอราวัณ เป็นชั้นสุดท้ายซึ่งเป็นชั้นที่สวยงามมาก

น้ำใสสะท้อนแสงเป็นสีฟ้าอมเขียวมรกตคล้ายสระว่ายน้ำในแต่ละชั้นของน้ำตกจะมีปลาพลวง (ปลาน้ำจืดในตระกูลปลาตะเพียน ลำตัวสีน้ำตาลเขียวเกล็ดโต มีหนวดยาว ๒ คู่ ชอบอาศัยบริเวณธารน้ำตก ลำห้วย หรือลำธารที่ใสสะอาด) แหวกว่ายอยู่ แต่ในชั้นที่มีมากก็เห็นจะเป็นชั้นที่ ๒ คือ วังมัจฉา

โดยแต่ละชั้นของน้ำตกเอราวัณจะมีลักษณะเป็นอ่างสามารถเล่นน้ำได้ และยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติเอราวัณ มีระยะทางประมาณ ๑,๐๖๐ เมตร ใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที เดินผ่านป่าดิบเขา จุดชมวิวและป่าผลัดใบที่สวยงาม ท่านจะได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในการชื่นชมธรรมชาติที่สวยงามเป็นอย่างยิ่ง น้ำตกเอราวัณคงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม

ที่มา : ณัฐฐิฐา เอกธนพิพัฒน์

กิจกรรมที่ ๑ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว (๕ คะแนน)

๑. เรื่องนี้เป็นสารคดีประเภทใด
   ๑) สารคดีทั่วไป
   ๒) สารคดีวิชาการ
   ๓) สารคดีสถานที่
   ๔) สารคดีเชิงประวัติ

๒. หากจะพาเด็กเล็ก ๆ และผู้สูงอายุไปพักผ่อนที่น้ำตกเอราวัณ ควรไปที่ชั้นใด
   ๑) ไหลคืนรัง
   ๒) ผาน้ำตก
   ๓) เบื่อไม่ลง
   ๔) ดงพฤกษา

๓. ผู้ที่ชอบความตื่นเต้นควรไปเล่นน้ำตกเอราวัณที่ชั้นใด
   ๑) วังมัจฉา
   ๒) อกนางผีเสื้อ
   ๓) ดงพฤกษา
   ๔) ภูผาเอราวัณ

๔. ผู้ที่จะขึ้นไปน้ำตกชั้นภูผาเอราวัณจำเป็นต้องมีคุณสมบัติใดเป็นอันดับแรก
   ๑) จิตใจอดทน
   ๒) รักธรรมชาติ
   ๓) ร่างกายแข็งแรง
   ๔) ชอบความท้าทาย

๕. สิ่งใดที่ทำให้น้ำตกเอราวัณเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด
   ๑) ความตื่นเต้นของกิจกรรม
   ๒) ความสวยงามของธรรมชาติ
   ๓) ความสงบร่มเย็นของสถานที่
   ๔) ความหลากหลายของพืชและสัตว์ที่พบ

กิจกรรมที่ ๒ ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑. จุดมุ่งหมายของเรื่องนี้คือ

.....

.....

.....

๒. สาระสำคัญของเรื่องนี้คือ

.....

.....

.....

๓. นักเรียนคิดว่าการตั้งชื่อน้ำตกเอราวัณแต่ละชั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

๔. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการเปลี่ยนชื่อน้ำตกจาก “สะต่องม่องลาย” เป็น “เอราวัณ”

.....

.....

.....

๕. หลังจากที่อ่านสารคดีเรื่องนี้แล้ว นักเรียนจะไปเที่ยวน้ำตกเอราวัณหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

แบบฝึกทักษะที่ ๔

คะแนนที่ได้.....
คะแนนเต็ม ๑๔

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “**ประเพณีตักบาตรเทโว**” แล้วทำกิจกรรมที่กำหนดให้ (๑๔ คะแนน)

ประเพณีตักบาตรเทโว

ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งตรงกับช่วงสิ้นสุดการอยู่จำพรรษาเป็นเวลา ๓ เดือนของภิกษุสงฆ์ที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้พอดี ในทุก ๆ ปี พุทธศาสนิกชนทั้งหลายจะถือเอาวันนี้เป็นวันสำคัญ จะร่วมกันทำบุญตักบาตรโดยจัดพิธีเป็นพิเศษกว่าการทำบุญตักบาตรทั่วไป เรียกการตักบาตรครั้งนี้ว่า ตักบาตรเทโว หรือการถวายบาตรพระภิกษุเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และเป็นการทำบุญทำกุศลอุทิศให้แก่บรรพบุรุษ บิดามารดา ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว เจ้ากรรมนายเวรและเพื่อเป็นสิริมงคลให้กับตนเองและครอบครัว

คำว่า เทโว มาจากคำว่า เทโวโรหณะ หมายถึงการเสด็จลงมาจากเทวโลกขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเหตุการณ์หลังจากที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ทรงออกประกาศพระศาสนาไปทั่วชมพูทวีป เสด็จไปโปรดเทศนาพระญาติพระวงศ์ทั้งหลายจนได้ดวงตาเห็นธรรมตามสมควร คงเหลือแต่พระนางสิริมหามายา พุทธมารดาที่สิ้นพระชนม์ไปหลังจากที่มีพระประสูติกาลได้ ๗ วัน องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงดำริจะที่จะขึ้นไปเทศนาแสดงธรรมโปรดแด่พุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพื่อเป็นการสนองพระคุณ เป็นเวลา ๑ พรรษา ในพรรษาที่ ๗ หลังจากที่ทรงตรัสรู้และเสด็จกลับลงมายังโลกมนุษย์ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ เมื่อเหล่าเทพบุตร เทพธิดา เทวดานางฟ้า มนุษย์ ภูติผีปีศาจ อสูรกาย ประชาชนทราบข่าวการเสด็จกลับลงมาจากดาวดึงส์ จึงพากันไปเข้าเฝ้าฯ รออยู่ที่เชิงบันไดเพื่อถวายบาตรแด่พระองค์กันอย่างเนืองแน่น

วัดแต่ละวัดจะอัญเชิญพระพุทธรูปที่คนในชุมชนเคารพนับถือขึ้นประดิษฐานบุษบก พร้อมกับวางบาตรไว้ด้านหน้า จัดเป็นขบวนแห่นำหน้าแถวพระภิกษุสงฆ์ สามเณร เพื่อรับบาตรจากญาติโยมทั้งหลาย บางวัดที่มีพระพุทธบาทจำลองอยู่บนเขา พระภิกษุสงฆ์จะเดินลงมาตามบันไดเชิงขาเพื่อรับบาตร เสมือนเหตุการณ์ที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จจากดาวดึงส์ลงมาทางบันไดเชิงเขา มีการจัดถวายภัตตาหารคาวหวาน ข้าวสาร อาหารแห้ง ดอกบัว ข้าวต้มโยน เนื่องจากในครั้งสมัยพุทธกาลมีประชาชนต่างมารอเฝ้ารับเสด็จฯ เป็นจำนวนมากทำให้ไม่สามารถใส่บาตรถึงตัวพระองค์ได้ จึงพากันอธิษฐานแล้วใส่บาตรแทน ซึ่งด้วยศรัทธาตั้งใจจริงทำให้อาหารที่โยนมานั้นตกลงในบาตรของพระพุทธองค์ได้พอเหมาะพอดี

นอกจากนี้ยังมีอาหารอีกชนิดหนึ่งที่กล่าวถึงในพุทธประวัติสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์การเสด็จกลับลงมายังโลกมนุษย์ขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย นั่นคือ ข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) หรือข้าวที่กวนกับน้ำผึ้ง โดยข้าวทิพย์นี้จะประกอบพิธีกวนขึ้นในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ก่อนวันออกพรรษา ๑ วัน โดยจะต้องให้เด็กหญิงอายุเกิน ๑๒ ปี ที่ยังไม่มีประจำเดือน ๔ คน นุ่งขาว ห่มขาว ทำหน้าที่กวนข้าวทิพย์ การกวนข้าวทิพย์นี้ตามตำนานความเชื่อกล่าวไว้ว่า นางสุชาดาคือผู้ริเริ่มการปรุงข้าวมธุปายาสมาถวายองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต่อมาเหล่าเทพบุตร เทพธิดา เทวดานางฟ้า มนุษย์ ผี ปีศาจ อสูรกาย ได้รวมตัวกันประกอบพิธีกวนข้าวทิพย์เพื่อแจกจ่ายให้ได้นำไปถวายบาตรแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าร่วมกัน จึงเป็นที่มาของการร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนและวัดที่จะรวมกันจัดพิธีกวนข้าวทิพย์เพื่อใช้ในการตักบาตรในวันตักบาตรเทโวนั่นเอง

ที่มา : นิรนาม

กิจกรรมที่ ๑ (๕ คะแนน)

ข้อความใดเป็นความจริงให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง **"ใช่"**

ข้อความใดไม่เป็นความจริงให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง **"ไม่ใช่"**

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
๑	วันออกพรรษาตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑		
๒	วันออกพรรษาเป็นวันพี่พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไปบนสวรรค์		
๓	การถวายข้าวต้มโยนเนื่องจากไม่สามารถใส่บาตรถึงตัวพระสงฆ์ได้		
๔	การกวนข้าวทิพย์จะทำหลังวันออกพรรษา ๑ วัน		
๕	ข้าวที่กวนกับน้ำผึ้งเรียกว่า ข้าวมธุปายาสหรือข้าวทิพย์		

กิจกรรมที่ ๒ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว (๕ คะแนน)

๑. เรื่องนี้เป็นสารคดีประเภทใด
   ๑) สารคดีทั่วไป
   ๒) สารคดีวิชาการ
   ๓) สารคดีประเพณี
   ๔) สารคดีเชิงประวัติ

๒. เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
   ๑) เพื่อให้ความรู้
   ๒) เพื่อให้ข้อเท็จจริง
   ๓) เพื่อแสดงความคิดเห็น
   ๔) เพื่อให้ความเพลิดเพลิน

๓. เหตุใดจึงประกอบพิธีกวนข้าวทิพย์ก่อนวันออกพรรษา ๑ วัน
   ๑) เพื่อให้ข้าวทิพย์มีความสดอร่อย
   ๒) เพื่อให้ได้ผลบุญมากเช่นนางสุชาดา
   ๓) เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมแรงร่วมใจกัน
   ๔) เพื่อให้ทันถวายพระในวันออกพรรษา

๔. เหตุใดจึงให้เด็กหญิงที่ยังไม่มีประจำเดือนเป็นผู้กวนข้าวทิพย์
   ๑) เพราะมีความบริสุทธิ์
   ๒) เพราะมีความอ่อนน้อม
   ๓) เพราะไม่มีกามารมณ์
   ๔) เพราะมีร่างกายแข็งแรง

๕. ประชาชนมีความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีตักบาตรเทโวอย่างไร
   ๑) เสมือนได้ใส่บาตรกับพระพุทธเจ้า
   ๒) เป็นงานบุญใหญ่ประจำปีของชุมชน
   ๓) ได้อุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับ
   ๔) ได้เสริมสิริมงคลให้แก่ตนเองและครอบครัว

กิจกรรมที่ ๓ ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ข้าวมธุปายาสเป็นอาหารวิเศษ ผู้ใดมีวาสนาได้กินจะมีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัย อุดมด้วยสติปัญญา และเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

๑. นักเรียนคิดเห็นอย่างไรกับข้อความข้างต้น ให้ใช้เหตุผลประกอบคำอธิบาย (๒ คะแนน)

๑) ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมายวงล้อมรอบข้อความข้างล่างนี้เพียง ๑ ข้อความ

เห็นด้วย **ไม่เห็นด้วย**

๒) ให้นักเรียนเขียนอธิบายเหตุผลที่สอดคล้องกับความคิดการเลือกในข้อ ๑)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

๒. นักเรียนคิดว่าควรทำอย่างไรกับข้าวสารอาหารแห้งที่ประชาชาชนนำมาตักบาตรเทโว จนเกินความต้องการของวัดและพระภิกษุ (๒ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน
วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒
เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์
เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

คำชี้แจง ๑. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน

๒. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องตัวเลือก ๑) ๒) ๓) หรือ ๔) เพียงตัวเลือกเดียวในแต่ละข้อที่เห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

ใช้บทความนี้ตอบคำถามข้อ ๑ – ๕

ไดโนเสาร์

ไดโนเสาร์ (Dinosaur) เป็นชื่อเรียกโดยรวมของสัตว์ดึกดำบรรพ์ในอันดับใหญ่ Dinosauria ซึ่งเคยครองระบบนิเวศบนพื้นพิภพในมหายุคมีโซโซอิกเป็นเวลานานถึง ๑๖๕ ล้านปี ก่อนจะสูญพันธุ์ไปเมื่อ ๖๕ ล้านปีที่แล้ว คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าไดโนเสาร์เป็นสัตว์เลื้อยคลาน แต่อันที่จริงไดโนเสาร์เป็นสัตว์ในอันดับหนึ่งที่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างสัตว์เลื้อยคลานและนก

คำว่า ไดโนเสาร์ ในภาษาอังกฤษ dinosaur ถูกตั้งขึ้นโดย เซอร์ ริชาร์ด โอเวน นักบรรพชีวินวิทยา ชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นการผสมของคำในภาษากรีกสองคำ คือคำว่า deinos (δεινός) (ใหญ่จนน่าสะพรึงกลัว) และคำว่า sauros (σαύρα) (สัตว์เลื้อยคลาน)

หลายคนเข้าใจผิดว่าไดโนเสาร์คือสัตว์ที่อาศัยอยู่ในมหายุคมีโซโซอิกทั้งหมด แต่จริง ๆ แล้ว ไดโนเสาร์คือสัตว์ชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่บนพื้นดินเท่านั้น สัตว์บกบางชนิดที่คล้ายไดโนเสาร์ สัตว์น้ำและสัตว์ปีกที่มีลักษณะคล้ายไดโนเสาร์ ไม่ถือว่าเป็นไดโนเสาร์ เป็นเพียงสัตว์ชนิดที่อาศัยอยู่ในยุคเดียวกับไดโนเสาร์เท่านั้น

แม้ว่าไดโนเสาร์จะสูญพันธุ์ไปนานหลายล้านปีแล้ว แต่คำว่าไดโนเสาร์ก็ยังเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไดโนเสาร์นั้นนับว่าเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่เต็มไปด้วยปริศนาและความน่าอัศจรรย์เป็นอันมากนั่นเอง

ประวัติการค้นพบ

มนุษย์ค้นพบซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์มาเป็นเวลานับพันปีแล้ว แต่ยังไม่มีผู้ใดเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าเศษซากเหล่านี้เป็นของสัตว์ชนิดใด และพากันคาดเดาไปต่าง ๆ

นานา ชาวจีนมีความคิดว่านี่คือกระดูกของมังกร ขณะที่ชาวยุโรปเชื่อว่านี่เป็นสิ่งหลงเหลือของสัตว์ที่สูญพันธุ์ไปเมื่อครั้งเกิดน้ำท่วมโลกครั้งใหญ่ จนกระทั่งเมื่อมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์ในปี ค.ศ. ๑๘๒๒ โดย กิเดียน แมนเทล นักธรณีวิทยาชาวอังกฤษ ไดโนเสาร์ชนิดแรกของโลกจึงได้ถูกตั้งชื่อขึ้นว่า อิกัวโนดอน เนื่องจากซากดึกดำบรรพ์นี้มีลักษณะละม้ายคล้ายคลึงกับโครงกระดูกของตัวอิกัวนาในปัจจุบัน

สองปีต่อมา วิลเลียม บักแลนด์ (William Buckland) ศาสตราจารย์ด้านธรณีวิทยา ประจำมหาวิทยาลัยอ๊อกซฟอร์ด ก็ได้เป็นคนแรกที่ตีพิมพ์ข้อเขียนอธิบายเกี่ยวกับไดโนเสาร์ในวารสารทางวิทยาศาสตร์ โดยเป็นไดโนเสาร์ชนิด เมกะโลซอรัส บักแลนดี (Megalosaurus bucklandii) และการศึกษาซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์พวกกิ้งก่าขนาดใหญ่นี้ก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากนักวิทยาศาสตร์ทั้งในยุโรปและอเมริกา

จากนั้นในปี ค.ศ. ๑๘๔๒ เซอร์ ริชาร์ด โอเวน เห็นว่าซากดึกดำบรรพ์ขนาดใหญ่ที่ถูกค้นพบมีลักษณะหลายอย่างร่วมกัน จึงได้บัญญัติคำว่า ไดโนเสาร์ เพื่อจัดให้สัตว์เหล่านี้อยู่ในกลุ่มอนุกรมวิธานเดียวกัน นอกจากนี้ เซอร์ ริชาร์ด โอเวน ยังได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติขึ้นที่เซาท์เคนซิงตัน กรุงลอนดอน เพื่อแสดงซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ รวมทั้งหลักฐานทางธรณีวิทยาและชีววิทยาอื่น ๆ ที่ถูกค้นพบ โดยได้รับการสนับสนุนจากเจ้าชายอัลเบิร์ตแห่งแซกซ์-โคเบิร์ก-โกทา (Prince Albert of Saxe-Coburg-Gotha) พระสวามีของสมเด็จพระบรมราชินีนาถวิกตอเรียแห่งสหราชอาณาจักร

จากนั้นมาก็ได้มีการค้นหาซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ในทุกทวีปทั่วโลก ทุกวันนี้มีคณะสำรวจซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์อยู่มากมาย ทำให้มีการค้นพบไดโนเสาร์ชนิดใหม่เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ประมาณว่ามีการค้นพบไดโนเสาร์ชนิดใหม่เพิ่มขึ้นหนึ่งชนิดในทุกสัปดาห์ โดยทำเลทองในตอนนี้อยู่ที่ทางตอนใต้ของทวีปอเมริกาใต้ โดยเฉพาะประเทศอาร์เจนตินาและประเทศจีน

ที่มา : ฉัตรชัย เครือเสมา

๑. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
   ๑) ไดโนเสาร์สูญพันธุ์ไปเมื่อ ๑๖๕ ล้านปีที่แล้ว
   ๒) สัตว์ในมหายุคมีโซโซอิกทั้งหมดจัดเป็นไดโนเสาร์
   ๓) เซอร์ ริชาร์ด โอเวน เป็นผู้บัญญัติคำว่า ไดโนเสาร์
   ๔) แอฟริกาใต้เป็นสถานที่ยอดนิยมในการค้นหาไดโนเสาร์

๒. ข้อใด<u>ไม่ใช่</u>ประโยชน์ของการค้นหาซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์
   ๑) ใช้บอกการเคลื่อนที่ของเปลือกโลก
   ๒) ใช้เป็นประโยชน์ในเชิงท่องเที่ยวและพาณิชย์
   ๓) เป็นประโยชน์ในการขุดหาแหล่งแร่บางชนิด
   ๔) ใช้บอกสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศในอดีต

๓. เหตุใดไดโนเสาร์จึงมีลักษณะของนกด้วย
   ๑) เพราะออกลูกเป็นไข่เหมือนกัน
   ๒) เพราะไดโนเสาร์บางชนิดบินได้
   ๓) เพราะอาศัยอยู่บนบกเหมือนกัน
   ๔) เพราะนกวิวัฒนาการมาจากไดโนเสาร์

๔. เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
   ๑) เพื่อให้ความรู้
   ๒) เพื่อให้ข้อเท็จจริง
   ๓) เพื่อแสดงความคิดเห็น
   ๔) เพื่อให้ความเพลิดเพลิน

๕. ข้อใดคือสาระสำคัญของสารคดีเรื่องนี้
   ๑) บอกที่มาของคำว่าไดโนเสาร์
   ๒) บอกช่วงเวลาที่ไดโนเสาร์มีชีวิตอยู่
   ๓) บอกแหล่งที่ขุดค้นพบซากไดโนเสาร์
   ๔) บอกประวัติและการค้นพบไดโนเสาร์

ใช้บทความนี้ตอบคำถามข้อ ๖ – ๑๐

ผีตาโขน

ผีตาโขนเป็นประเพณีการละเล่นพื้นบ้านที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมอันดีงามที่น่าภาคภูมิใจอย่างหนึ่งของชาวอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งได้ยึดถือสืบทอดมาตั้งแต่บรรพกาล ประเพณีแห่ผีตาโขนจัดเป็นส่วนหนึ่งในงานบุญประเพณีใหญ่หรือที่เรียกว่า “งานบุญหลวง” หรือ “บุญผะเหวด” มีขึ้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และจัดเป็นการละเล่นที่ถือเป็นประเพณีทุกปี เกี่ยวโยงกับงานบุญเทศน์มหาชาติประจำปีกับพระธาตุศรีสองรัก ปูชนียสถานสำคัญของชาวด่านซ้าย

กล่าวกันว่า การแห่ผีตาโขนเกิดขึ้นเมื่อครั้งที่พระเวสสันดรและนางมัทรีจะเดินทางออกจากป่ากลับสู่เมือง บรรดาผีป่าหลายตนและสัตว์นานาชนิดอาลัยรักจึงพากันแห่แหนแฝงตัวแฝงตนมากับชาวบ้านเพื่อมาส่งทั้งสองพระองค์กลับเมือง เรียกกันว่า “ผีตามคน” หรือ “ผีตาขน” จนกลายมาเป็น “ผีตาโขน” อย่างในปัจจุบัน

ผีตาโขนในขบวนแห่จะแยกเป็น ๒ ชนิดคือ ผีตาโขนใหญ่และผีตาโขนเล็ก ผีตาโขนใหญ่นั้น ทำเป็นหุ่นรูปผีทำจากไม้ไผ่สานมีขนาดใหญ่กว่าคนธรรมดาประมาณ ๒ เท่า ประดับตกแต่งรูปร่างหน้าตาด้วยเศษวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เวลาแห่คนเล่นจะต้องเข้าไปอยู่ข้างในตัวหุ่น แต่ละปีจะทำผีตาโขนใหญ่เพียง ๒ ตัว คือผีตาโขนชาย ๑ ตัวและหญิง ๑ ตัว สังเกตจากเครื่องเพศปรากฏชัดเจนที่ตัวหุ่น ผู้มีหน้าที่ทำผีตาโขนใหญ่จะมีเฉพาะกลุ่มเท่านั้น เพราะคนอื่นไม่มีสิทธิ์ทำ การทำก็ต้องได้รับอนุญาตจากผีหรือเจ้าก่อน ถ้าได้รับอนุญาตแล้วต้องทำทุกปีหรือทำติดต่อกันอย่างน้อย ๓ ปี ส่วนผีตาโขนเล็กเป็นการละเล่นของเด็ก ไม่ว่าเด็กเล็ก เด็กวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ ทั้งหญิงชาย มีสิทธิ์ทำและร่วมสนุกได้ทุกคน แต่ผู้หญิงไม่ค่อยเข้าร่วม เพราะเป็นการเล่นค่อนข้างผาดโผนและซุกซน ผู้เข้าร่วมในพิธีนี้จะแต่งกายคล้ายผีและปีศาจใส่หน้ากากขนาดใหญ่ทำจากกาบมะพร้าวแกะสลักและสวมศีรษะด้วยหวดนึ่งข้าวเหนียว ในขบวนแห่จะประกอบไปด้วยการร้องรำทำเพลงอย่างสนุกสนาน

ที่มา : สมพร วชิรวัชรินทร์, อุทัยวรรณ หวังไมตรี และสัญญา จันทร์เหนือ

๖. เรื่องนี้เป็นสารคดีประเภทใด

๑) สารคดีทั่วไป

๒) สารคดีวิชาการ

๓) สารคดีประเพณี

๔) สารคดีเชิงประวัติ

๗. เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร

๑) เพื่อให้ความรู้

๒) เพื่อให้ข้อเท็จจริง

๓) เพื่อแสดงความคิดเห็น

๔) เพื่อให้ความเพลิดเพลิน

๘. ข้อใดกล่าว<u>ไม่ถูกต้อง</u>

๑) ผีตาโขนเป็นงานบุญหลวงที่จัดขึ้นทุกปี

๒) การทำผีตาโขนใหญ่ต้องได้รับอนุญาตก่อน

๓) มีเพียงผู้ชายที่จะได้เข้าร่วมเล่นผีตาโขนเล็ก

๔) การแห่ผีตาโขนมาจากชาดกเรื่องพระเวสสันดร

๙. นักเรียนคิดว่าเหตุใดหน้ากากผีตาโขนจึงสวมหวดนึ่งข้าวเหนียว

๑) เพราะมีราคาถูก

๒) เพราะเป็นสิ่งที่หาง่าย

๓) เพราะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต

๔) เพราะวัสดุทำมาจากธรรมชาติ

๑๐. สาระสำคัญของสารคดีนี้คืออะไร

๑) ผีตาโขนในขบวนแห่มี ๒ ชนิด

๒) ผีตาโขนมาจากคำว่า ผีตามคน

๓) ผีตาโขนเป็นการละเล่นที่สนุกสนาน

๔) ผีตาโขนเป็นการละเล่นของชาวอำเภอด่านซ้าย

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒

เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์

เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	๑)	๒)	๓)	๔)
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

สรุปคะแนน	
คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
รวม ๑๐ คะแนน	.....

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (๒๕๕๓). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ: ซัคเซสมีเดีย.

ฉัตรชัย เครือเสมา. (๒๕๖๐). “ไดโนเสาร์.” **วารสารวิทยาศาสตร์**. ๗๑ (๑) : ๙๒-๙๓.

ณัฐฐิฐา เอกธนพิพัฒน์. (๒๕๕๙). “เย็นสบายกับสายน้ำที่น้ำตกเอราวัณ.” **อนุสาร อสท**. ๕๖ (๑๑) : ๗๖-๗๗.

นิรนาม. (๒๕๕๗). **ปรเพณีตักบาตรเทโว** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://ประเพณี.net/ประเพณีตักบาตรเทโว/, สืบค้นเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐.

มูลนิธิสืบนาคะเสถียร. (๒๕๖๐). **สืบ นาคะเสถียร** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.seub.or.th/ประวัติ-สืบ-นาคะเสถียร/, สืบค้นเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐.

สมพร วชิรวัชรินทร์, อุทัยวรรณ หวังไมตรี และสัญญา จันทร์เหนือ. (ม.ป.ป.). **คู่สร้างภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษา ม.๓**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา, ธัญลักษณ์ จุ้ยเรือง และอาทิตยา ธีรานพ. (๒๕๕๘). **รู้ก่อน Top ก่อน การใช้ภาษาไทย ฉบับรวม ม.ต้น**. กรุงเทพฯ: ภูมิบัณฑิต.

อรวี ชัยรุ่งเรือง. (๒๕๖๐). **ขนมจีน...ไม่ได้มาจากจีนนะ** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.slideshare.net/maiichairungruang/ss-๑๔๕๘๗๙๒๖, สืบค้นเมื่อ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐.

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒
เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์
เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

๑.	ตอบ ๒)
๒.	ตอบ ๑)
๓.	ตอบ ๓)
๔.	ตอบ ๔)
๕.	ตอบ ๓)
๖.	ตอบ ๑)
๗.	ตอบ ๓)
๘.	ตอบ ๔)
๙.	ตอบ ๔)
๑๐.	ตอบ ๒)

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๑

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๒ คะแนน

ใคร	นายสืบ นาคะเสถียร ข้าราชการกรมป่าไม้
ทำอะไร	ยิงตัวตาย
ที่ไหน	บ้านพักที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
เมื่อไร	๑ กันยายน ๒๕๓๓
อย่างไร	ทำให้เกิดการประชุมเพื่อหามาตรการป้องกันการบุกรุกป่าไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๒

ข้อ ๑.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๒ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๒ คะแนน หากตอบว่า สารคดีทั่วไป

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

ข้อ ๒.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๒ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๒ คะแนน หากตอบว่า เพื่อให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่มาของขนมจีน

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

ข้อ ๓.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๒ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๒ คะแนน หากตอบว่า ขนมจีนเป็นอาหารยอดนิยมของคนไทยที่มีต้นกำเนิดมาจากคนมอญ

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

ข้อ ๔.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๒ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๒ คะแนน หากตอบว่า ฟังยังไม่ได้ความแจ่มชัดแล้วก็นำไปพูดต่อ

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๒ (ต่อ)

ข้อ ๕.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๒ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๒ คะแนน หากตอบดังนี้

- เพราะขนมจีนทำมาจากข้าวที่เป็นอาหารหลักของคนไทย
- เพราะขนมจีนรับประทานคู่กับน้ำยา น้ำพริก พร้อมผักเครื่องเคียงที่มีรสชาติถูกปากคนไทย
- เพราะคนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับเส้นขนมจีนว่าหมายถึง อายุยืนยาว ความรักยืนยาว

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๓

กิจกรรมที่ ๑

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

๑. ตอบ ๑)

๒. ตอบ ๑)

๓. ตอบ ๒)

๔. ตอบ ๓)

๕. ตอบ ๒)

กิจกรรมที่ ๒

ข้อ ๑.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๑ คะแนน หากตอบว่า เพื่อให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวน้ำตกเอราวัณ

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๓ (ต่อ)

ข้อ ๒.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๑ คะแนน หากตอบว่า น้ำตกเอราวัณเป็นน้ำตกที่สวยงาม อยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี มีทั้งหมด ๗ ชั้น

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

ข้อ ๓.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๑ คะแนน หากตอบว่า เหมาะสม พร้อมเหตุผลประกอบดังนี้

- เพราะชื่อไพเราะ มีความคล้องจองกัน
- เพราะชื่อสามารถสื่อถึงลักษณะพื้นที่และความสวยงามของน้ำตกแต่ละชั้นได้

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๓ (ต่อ)

ข้อ ๔.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๑ คะแนน หากตอบว่า **เห็นด้วย** หรือ **ไม่เห็นด้วย** พร้อมเหตุผลประกอบการอธิบายที่สอดคล้อง

- **เห็นด้วย** เพราะชื่อเดิมเรียกยาก ชื่อใหม่มีความหมายที่ดี
- **ไม่เห็นด้วย** เพราะชื่อเดิมบอกแหล่งที่มาของน้ำตก

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

ข้อ ๕.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๑ คะแนน หากตอบว่า **ไป** หรือ **ไม่ไป** พร้อมเหตุผลประกอบการอธิบายที่สอดคล้อง

- **ไป** เพราะเป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม มีความร่มรื่น
- **ไม่ไป** เพราะอยู่ไกล มีน้ำตกที่มีความสวยงามแต่อยู่ใกล้กว่านี้อีกหลายแห่ง

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๔

กิจกรรมที่ ๑

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
๑	วันออกพรรษาตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑	✓	
๒	วันออกพรรษาเป็นวันพี่พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไปบนสวรรค์		✓
๓	การถวายข้าวต้มโยนเนื่องจากไม่สามารถใส่บาตรถึงตัวพระสงฆ์ได้	✓	
๔	การกวนข้าวทิพย์จะทำหลังวันออกพรรษา ๑ วัน		✓
๕	ข้าวที่กวนกับน้ำผึ้งเรียกว่า ข้าวมธุปายาสหรือข้าวทิพย์	✓	

กิจกรรมที่ ๒

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

๑. ตอบ ๔)

๒. ตอบ ๒)

๓. ตอบ ๒)

๔. ตอบ ๓)

๕. ตอบ ๑)

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๔ (ต่อ)

กิจกรรมที่ ๓

ข้อ ๑.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๒ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๒ คะแนน หากวงล้อมรอบ **เห็นด้วย** หรือ **ไม่เห็นด้วย** แล้วเขียนอธิบายเหตุผลที่สอดคล้องความคิด ดังนี้

- วงล้อมรอบ **เห็นด้วย** แล้วอธิบายเหตุผลที่สอดคล้องกับความคิด เช่น
  - เพราะข้าวมธุปายาสมีน้ำผึ้งเป็นส่วนผสม ซึ่งมีประโยชน์มาก สามารถช่วยให้ร่างกายแข็งแรงได้
  - เพราะเป็นอาหารที่ทำขึ้นเพื่อเตรียมถวายพระพุทธเจ้าในโอกาสรับเสด็จกลับจากสวรรค์ จึงเป็นอาหารที่มีความเป็นสิริมงคล
- วงล้อมรอบ **ไม่เห็นด้วย** แล้วอธิบายเหตุผลที่สอดคล้องกับความคิด เช่น
  - เป็นเพียงอาหารที่มนุษย์ทำขึ้นชนิดหนึ่ง ไม่ใช่อาหารวิเศษ
  - ไม่สามารถทำให้โรคภัยหายได้

ให้ ๐ คะแนน หากวงล้อมรอบ **เห็นด้วย** หรือ **ไม่เห็นด้วย** แล้วไม่เขียนอธิบายเหตุผลหรือเหตุผลที่อธิบายไม่สอดคล้องกับความคิดข้างต้น

ข้อ ๒.

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

ให้ ๑ คะแนน หากตอบดังนี้

- ควรนำไปบริจาคต่อให้กับโรงเรียนหรือคนยากจน
- นำไปขายต่อเพื่อนำเงินไปพัฒนาวัด

ให้ ๐ คะแนน หากตอบคำตอบอื่นหรือไม่ตอบคำถามข้อนี้

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
วิชา ภาษาไทย ๖ รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๒
เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์
เล่มที่ ๔ การอ่านคิดวิเคราะห์จากสารคดี

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อละ ๑ คะแนน

เฉลยคำตอบ

๑.	ตอบ ๓)
๒.	ตอบ ๒)
๓.	ตอบ ๔)
๔.	ตอบ ๑)
๕.	ตอบ ๔)
๖.	ตอบ ๑)
๗.	ตอบ ๒)
๘.	ตอบ ๓)
๙.	ตอบ ๓)
๑๐.	ตอบ ๔)